

SCHOOLLEIDERS AAN HET WOORD

Ben jij al bezig met volgend jaar?

We hollen van hot naar haar, School open, school dicht. Coronamaatregelen afwachten, maatregelen treffen, ouders informeren en dan maar proberen zoveel mogelijk van de opgelopen onderwijsachterstand weg te werken. Heb jij al kans gezien om na te denken over het komende schooljaar? Zo ja, wat ga je veranderen? Zo nee, waar ben je op dit moment dan vooral mee bezig? Wat heb je nodig om je over het komende schooljaar te buigen en wie (of wat) kan jou daarbij helpen? We vroegen het aan vier schoolleiders.

Wellicht ken je **Dennis de Kruif**, schoolleider van basisschool De Zeewinde in Rockanje, van gezicht: hij was een van de vier bikkels die de finale haalden van 'Kamp Van Koningsbrugge'. Ondanks de situatie rond corona heeft Dennis geen problemen

zich voor te bereiden op het schooljaar 2021-2022. 'Wij willen ons verder ontwikkelen. Daartoe hebben we vorig jaar een vierjarenplan opgesteld. Het jaarplan vloeit daaruit voort. In het jaarplan stellen we onszelf als team drie vragen: welke ingezette ontwikkelingen zijn nog niet af en willen we voortzetten, welke doelen zijn niet meer relevant en laten we los, en tot slot: welke zaken zijn we intussen zo belangrijk gaan vinden dat ze volgend jaar in ons onderwijs een plek zouden moeten krijgen? De structuur lag er al. Daarom heeft corona onze voorbereiding op het nieuwe schooljaar amper vertraagd.'

TWEE KAMPEN

Veel mensen vrezen dat corona tot onderwijsachterstanden heeft geleid. Dennis: 'Vooral op de social media gaat het daar vaak over. Ik zie twee kampen. De ene groep zegt: 'Hou op te praten over onderwijsachterstand. Kinderen zijn precies waar ze moeten of kunnen zijn gezien de situatie.' De andere groep stelt: 'Ze hebben twee maanden onderwijs gemist, dus er is wel degelijk sprake van een achterstand.' Het hangt af van wat je als norm hanteert. Als je de eindtoetsen en halfjaarlijkse toetsen van nu vergelijkt met die van eerdere jaren hebben kinderen inderdaad een achterstand. Ik denk dat je dat in de normering mee moet nemen, tenzij we

Dennis de Kruif, schoolleider van basisschool De Zeewinde in Rockanje

Foto AVROTROS

☞ Sommige kinderen hebben niet alleen stilgestaan, maar zijn zelfs achteruitgegaan. ☞

met z'n allen besluiten toch de 'normale' normering te volgen. Misschien moeten we kinderen meer tijd geven, of in vakanties aanvullend onderwijs bieden aan kinderen die thuis niet goed konden leren. Wel raar trouwens dat we in het onderwijs enerzijds allemaal het beste willen voor de kinderen en anderzijds zo verschillend denken over wat de beste oplossing is. Laten we eerst maar eens data verzamelen en analyseren: is er een onderwijsachterstand, zo ja, wat is de exacte omvang ervan, wat zijn de oorzaken precies? Dan kunnen we vervolgens kijken hoe we dat probleem oplossen.'

Corjan van der Veen, interim-schoolleider van de Brinkschool in Haren

Interim-schoolleider **Corjan van der Veen** wordt gevraagd scholen (en stichtingen) te ondersteunen waar tijdelijk een directeur nodig is, bijvoorbeeld in geval van ziekte, onvoldoende opbrengsten of om een periode tussen twee vaste schoolleiders te overbruggen. Op dit moment is hij interim-schoolleider van de Brinkschool in Haren. Op deze school houdt hij zich overigens niet bezig met de plannen voor het volgende schooljaar. 'Daarvoor zit ik te kort op deze school. Dat is aan mijn opvolger.' Als interimmer ziet hij dat corona sommige scholen (en kinderen) harder treft dan andere. 'Tijdens de coronaperiode heb ik op twee scholen gewerkt met kinderen van overwegend hoogopgeleide ouders. Die zijn de maanden van thuisonderwijs redelijk schade-

vrij doorgekomen. Ze kregen thuis goede ondersteuning. Dat was op een andere school waar ik heb gewerkt wel anders, weet ik. Op die school zitten veel kinderen van ouders die het Nederlands amper machtig zijn. Veel kinderen hebben twaalf weken lang alleen Turks gesproken en geen Nederlands. Die hebben niet alleen stilgestaan maar zijn zelfs achteruitgegaan, volgens mijn oud-collega's.'

MEER KENNIS VAN ICT

Net als Dennis heeft Corjan behoefte aan cijfers over de vermeende onderwijsachterstand als gevolg van corona. 'We gaan meten wat het effect is geweest van die weken thuisonderwijs. Daarom laten we de Cito-toetsen toch doorgaan. Op grond daarvan passen we het beleid aan en gaan we maatwerk leveren. Echt langetermijnbeleid is dat niet, maar daar ligt nu ook niet onze prioriteit. Dit is een urgent probleem; dat gaan we eerst oplossen. Daarna kijken we weer verder vooruit.' De leerlingen mogen dan mogelijk een onderwijsachterstand hebben opgelopen, de kennis van de leerkrachten ging met sprongen vooruit. 'Vooral de kennis van ICT en digitaal lesgeven. Dat is goed, want lang niet iedereen zag de noodzaak daarvan. Dat snap ik ook wel. Als je 62 bent, zit je daar niet meer op te wachten. Maar goed: de leerkrachten hebben zich de materie snel eigen gemaakt. Dat verdient een dik compliment en het bewijst maar weer eens: een mens is nooit te oud om te leren.'

Niet één, niet twee, maar drie Edese basisscholen heeft **Karin Brugel** onder haar hoede. 'Als schoolleider buig je je in het voorjaar al over het volgende schooljaar, omdat in oktober immers het nieuwe boekjaar begint. Ook bekijk ik in het voorjaar al samen met mijn bestuur hoe het leerlingenaantal zich lijkt te ontwikkelen en welke formatie daarbij hoort. En voor het bestuursformatieplan – dat op 1 mei klaar moet zijn – bespreek ik al met mijn teamleden wat hun wensen zijn. Kortom: er is niet één moment waarop ik er eens goed voor ga zitten, het gebeurt in stapjes.' Toch is er een verschil met andere jaren, vindt ze. 'Normaal gesproken lijkt je op twee benen te staan: een in het huidige schooljaar en een in het nieuwe. Dit jaar lijkt ik wel op drie benen te steunen. Dat derde staat in de waan van de dag – en dat heeft alles te maken met corona.'

Karin Brugel, schoolleider van drie Edese basisscholen

Door corona is vooruitkijken op de korte termijn niet mogelijk, aldus Karin. 'Maar als schoolleider houd je je ook bezig met de langere termijn. Ik merk dat ik juist daar nu energie van krijg. Positief blijven kijken naar wat in deze tijd wel lukt, dit past bij onze visie van een gelukkige school.' Ook Karin vraagt zich af of er sprake is van een onderwijsachterstand en hoe groot die is. 'Maar die gaan we niet meteen meten met toetsen. We beginnen met observeren. Laat de kinderen eerst maar weer eens landen op school. Laten we het hoofd koel houden. Kinderen groeien in principe altijd, ook als ze geen school hebben. Ze zijn in het diepe gegooid en hebben moeten leren plannen. Je kunt er de leerlijnen wel bij pakken en gaan vinken, maar er is meer dan het cognitieve. Bij de plannen en de organisatie van het volgende schooljaar houden we rekening met wat kinderen na de afgelopen tijd nodig hebben in samenhang met alles.'

☞ Raar dat we zo verschillend denken over wat de beste oplossing is. ☞

Het kost ook **Moniek van Aarssen**, schoolleider van De Diamant in Baarlo (Limburg), niet zo gek veel moeite zich voor te bereiden op het nieuwe schooljaar. 'Je moet wel, want zaken zoals de begroting en de formatie op orde brengen wachten niet. Dus op

dat punt wringt het niet zo.' Waar Moniek en haar collega's meer last van hebben, is het gebrek aan onderling persoonlijk contact. 'We zitten in *bubbels* en *coborten*. Leerkrachten geven les aan hun groep en gaan daarna weer naar huis. Ze hebben amper face to face contact met elkaar. Dat missen we. Het gaat vooral ten koste van de teamontwikkeling en de schoolontwikkeling op inhoud. Daarvoor heb je echt fysieke ontmoeting nodig.'

Natuurlijk, net als andere scholen doet De Diamant veel online. 'Maar de echte verdieping vindt daar niet plaats. Een online teamvergadering met 25 mensen is lineair. Je kunt niet snel op elkaar reageren, je moet wachten op je beurt. Ook mis je een deel van de interactie. Als je 25 mensen in beeld hebt, worden ze heel klein getoond: ik praat tegen jou, jij tegen mij en die andere 24 zitten erbij. Vervolgens gaat de beurt naar de volgende. Ook ontgaat je een deel van de non-verbale communicatie. Het is een heel andere interactie dan wanneer je met z'n allen in de schoolhal zit en in deelgroepjes zit te werken. Begrijp me goed: wij hebben online mooie studiemomenten en overleggen gehad en binnenkort hebben we een online studiedag, compleet met creatieve werkvormen voor groepjes voor een optimaal rendement. Desalniettemin snakken wij naar momenten dat we weer met z'n allen samen kunnen zijn. Dat geldt ook voor mezelf. Als schoolleider heb ik juist behoefte aan persoonlijk contact met de leden van mijn team.'

Moniek van Aarssen, schoolleider van De Diamant in Baarlo (Limburg)

TEKST MARTIN VAN ROOIJ
FOTOGRAFIE DENNIS DE KRUIF: AVROTROS.
CORJAN VAN DER VEEN: RICK KLOEKKE